

elurikas
TORI VALD

Kompostimise koolitus

Anneli Ohvril

13. mai 2023

Mis on kompostimine?

Kompostimine on orgaanilise aine sihipärane aeroobne looduslik lagundamine bakterite, seente, vihmausside ja teiste mikroorganismide abil väärtuslikuks kompostmullaks.

elurikas
TORI VALD

Kompostimise kasutegurid

KASULIK LOODUSELE

- Normaalse eluringi taastamine
- Lihtsaim viis keskkonda hoida
- **Mullaviljakus ja bioloogiline mitmekesisus**
- Suurendab taimede vastupanuvõimet **kahjuritele ja haigustele**

KASULIK SULLE

- Vähendab prügi **kolmandiku võrra**
- Puhas ja naturaalne **väetis**
- Rahaline **kokkuhoid**
- **Pärandkultuur** ja laste kaasamine
- Aitab **depressiooni ja ärevuse vastu**
- **Kompostijad on õnnelikud**

elurikas
TORI VALD

Milline näeb välja kompost?

Millist kompostrit kasutada?

- **Tiheasustus:**
 - kinnine toidujäätmete
 - lahtine aiajäätmete
- **Hajaasustus:**
 - lahtine komposter nii toidujäätmete kui aiajäätmete

Loomingulised kompostrid

Kompostri leidmine

LAHTINE KOMPOSTER:

- Tuule – ja päiksevarjuline
- Otse mullale
- Hea vedeliku äravooluga/nõrgumisega
- Valatud pinnasel taga äravool
- Esimene pool kergesti avatav

Mitmeosaline komposter

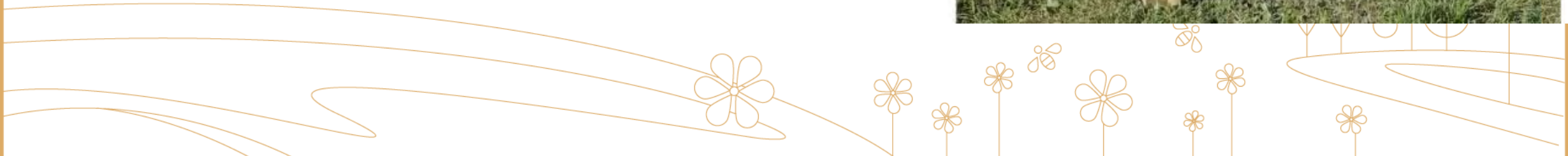
- Esimesse lisatakse orgaanikat
- Teises kompost valmib
- Kolmandas on valmis kompost

elurikas
TORI VALD

Kompostirile kaas

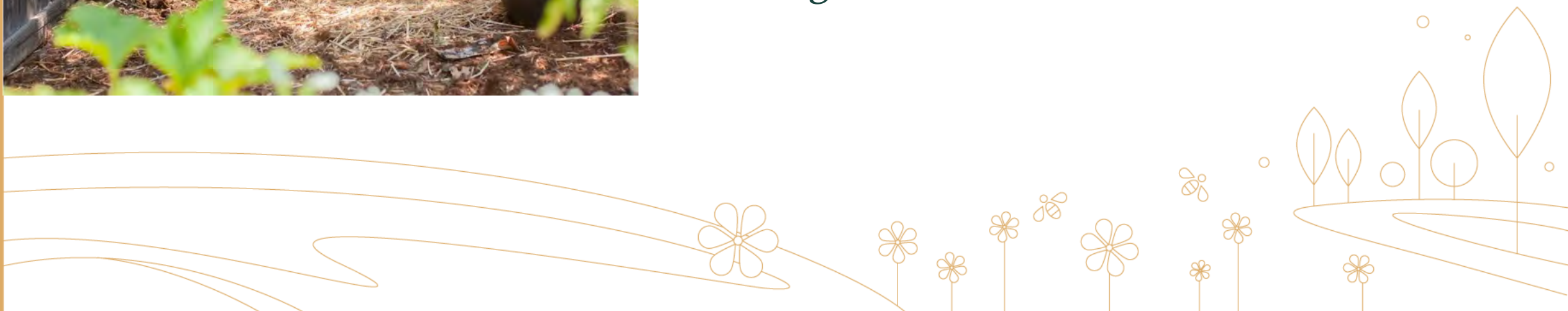
- Aitab vältida liigniiskust ja läbikuivamist
- Kaitseb loomade ja lindude eest

Pealt kinnine, alt lahtine

- Otse mullale
- Taga vedeliku äravool

elurikas
TORI VALD

Kinnised kompostrid

Aseta alusele

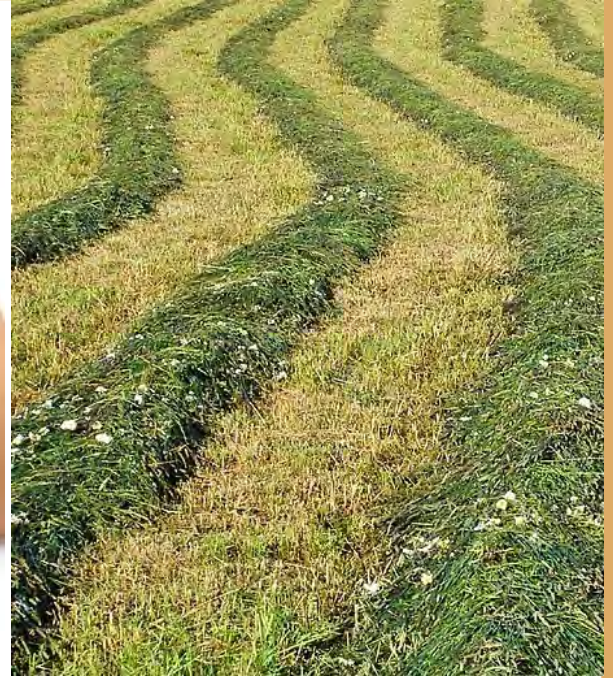
Kompostvedelik!

Kompostimise retsept

- Pruuni
- Rohelist
- Vett
- Õhku

Roheline materjal.

Pruun materjal

Pruun materjal

Komposti materjalide lisamine

pruun materjal kõige peale

roheline materjal

pruun materjal

roheline materjal

pruun materjal

oksad, muld, turvas vms

Roheline

märg / lämmastik

*toidujäätmed, rohelised lehed,
muru*

Pruun

kuiv / süsinikurikas

*oksad, turvas, munakarbid,
paber, papp*

Õhku ja vett

- Liiga palju õhku - vaikelu
- Liiga palju niiskust - anaeroobne protsess

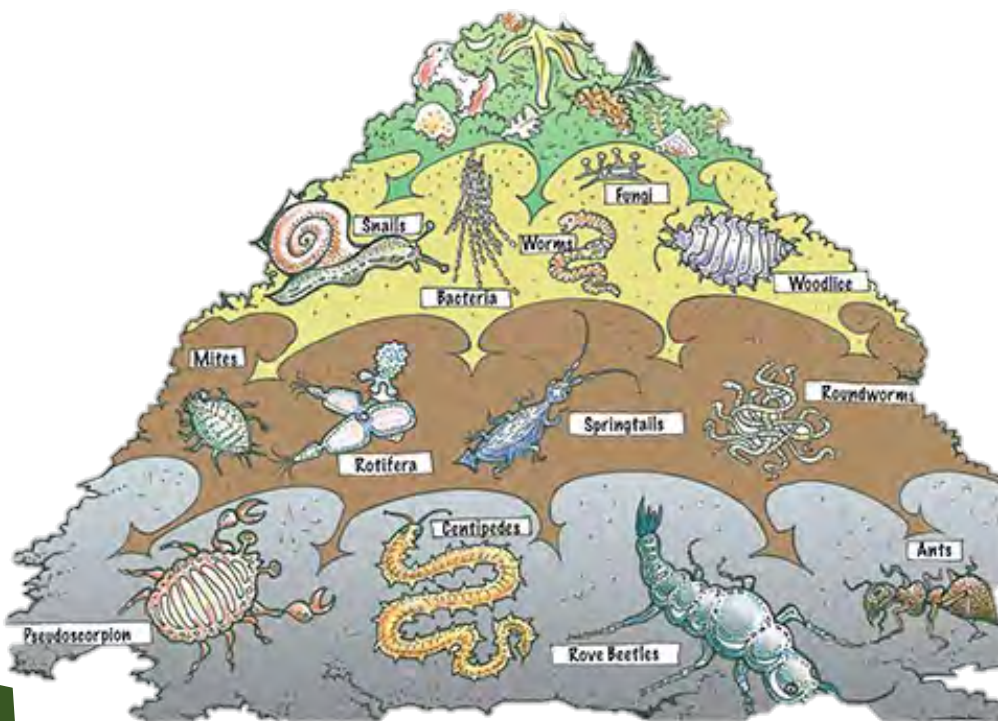

elurikas
TORI VALD

Komposti küpsetamine

Biojätmed
Vesi

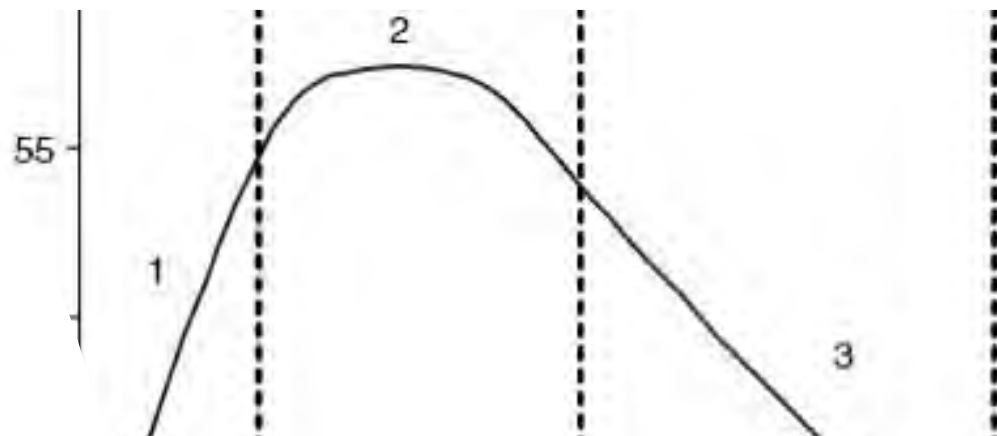
Valmimiseaeg
12 nädalast kuni paari
aastani

Valmis kompost

Bakterid, mikroorganismid, seened ja ka vihmaussid

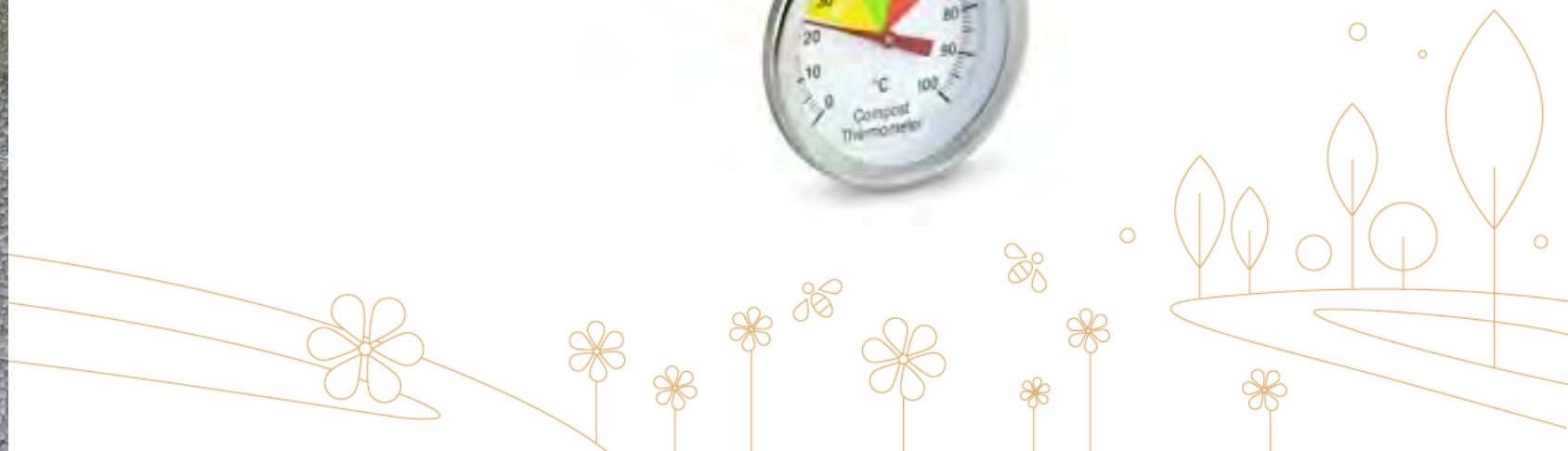
Kuum kompostimine ja külm kompostimine

elurikas
TORI VALD

Komposti temperatuuri- mõõdikud

Mida **VÕIB** panna kompostrisse?

AIAJÄÄTMED

- puulehed
- oksad
- niidetud muru
- taimepealsed

KÖÖGIJÄÄTMED

- Juur- ja puuviljad ja nende koored
- munakoored
- leivad-saiad
- pasta, pizza
- kohvipaks

PABER JA PAPP

- majapidamispaber,
- wc papist torud,
- ajalehed,
- papp

Kompostrisse **MITTE** panna

- **Kõik, mis ei ole orgaaniline**
- Kilekotid
- Ühekordsed nõud
- Lamineeritud paber
- Immutatid grillsüsi
- Ehituspuit
- Tolmukott
- Mähkmed
- Olmekeemia
- Nahk
- Ravimid
- Lemmiklooma väljaheited?
- Kassiliiv
- Suitsukonid

Kuidas koguda biojätmeid köögis haisuvabalt?

- Hoia toidujätmeid avatud anumates
- Taga piisav õhuvahetus
- Vähenda niiskust
- Lisa süsinikurohkeid materjale (majapidamispaber, WC rullid, munakarbid)

Tuhk

Õli

A photograph of lemons and lemon slices. In the background, there is a whole, bright yellow lemon. In the foreground, there is a large, thick slice of a lemon, showing its internal segments and white pith. To the left of this slice is a smaller, wedge-shaped slice of a lemon. Several vibrant green leaves are scattered around the lemon slices. The entire scene is set against a plain white background.

Sidrunid

Männiokkad ja -käbid

Taimehaigused ja umbrohi

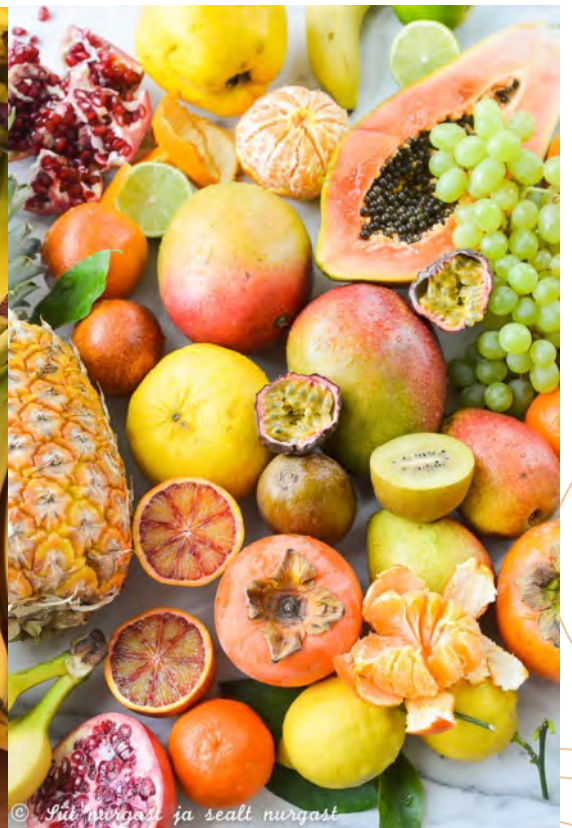
Elusal taimsel materjalil elavad kahjurid –
nt jahukaste

Mullaga levivad haigused – nt kapsa
juuremädanik. Hävinevad 55-60C.

Ühe ja mitmeaastased umbrohuseemned

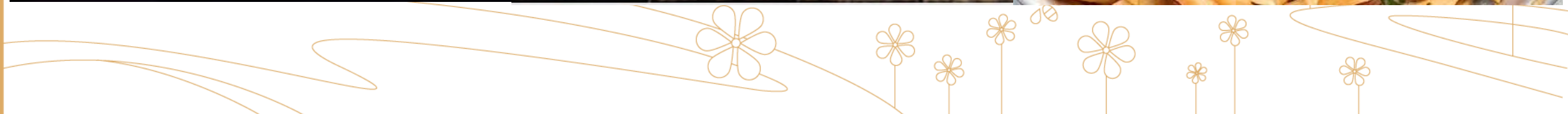
Taimekaitsevahenditega puu- ja köögiviljad

elurikas
TORI VALD

Küpsetatud toit, piimatooted ja liha

elurikas
TORI VALD

Kondid

Hais!!!!
Mida teha??

APPI, ROTID!

elurikas
TORI VALD

Kärbsed!!!

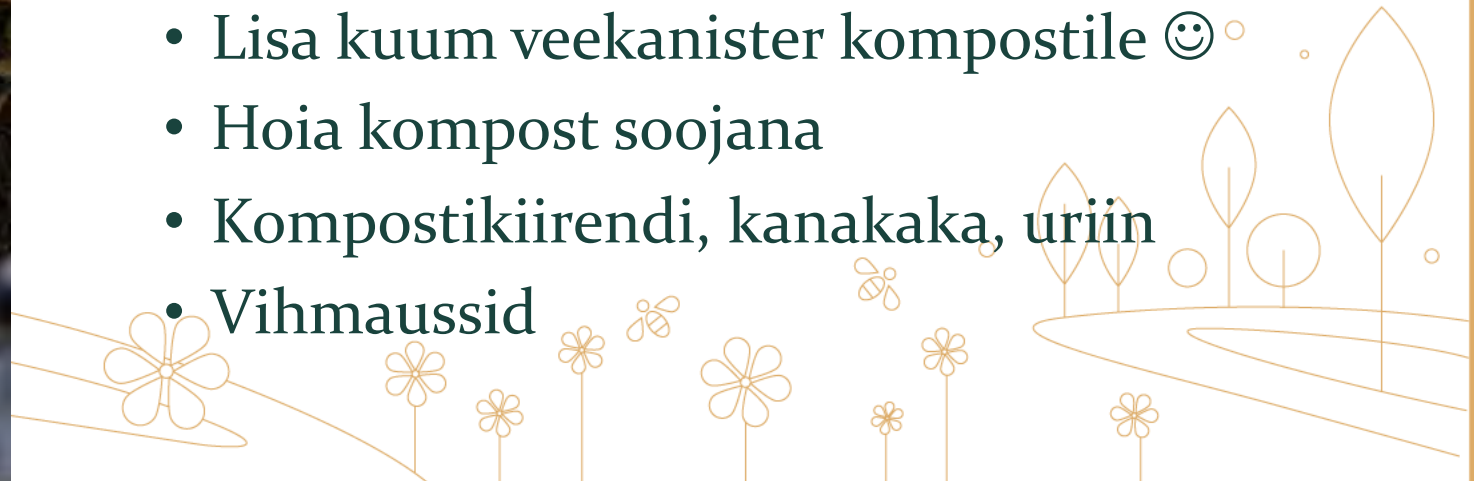
Kompost ei toimi...

Kompostiprotsessi kiirendamiseks

- Suurenda kompostitava materjali mahtu
- Pidev/igapäevane segamine
- Jätmete tükeldamine
- Lisada vana komposti, oma aia mulda
- Muruniide, nõgeseleotusvesi
- Lisa kuum veekanister kompostile ☺
- Hoia kompost soojana
- Kompostikiirendi, kanakaka, uriin
- Vihmaussid

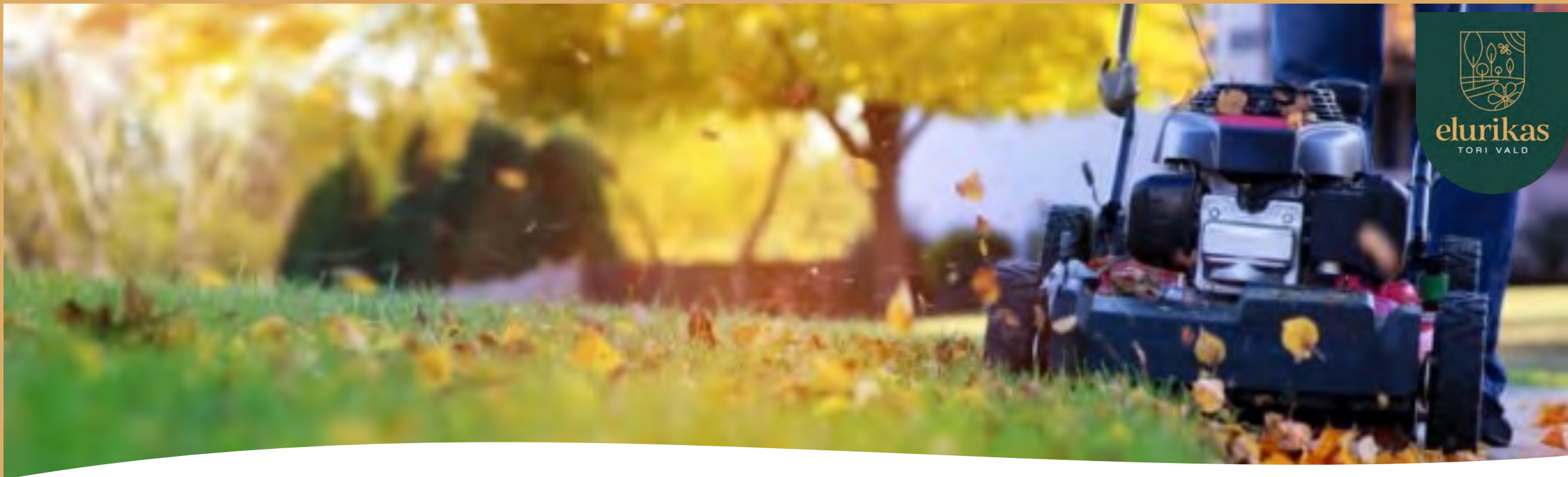

Kas talvel saab kompostida?

Mida teha lehtedega?

1. Purusta lehed muruniidukiga!
2. Laota peenrale/põllule, kevadel kaeva mulda

Lehekompost

Õunauputus!!!

Kompost valmis!

elurikas
TORI VALD

Kressitest

elurikas
TORI VALD

Erinevaid kompostimise liike

Nutriloop lahendus

Vermikompostimine

elurikas
TORI VALD

Vermikompost toas või rõdul

elurikas
TORI VALD

Hariduslik kompostimine

Bokashi meetod

elurikas
TORI VALD

elurikas
TORI VALD

Fotografiska 24h komposter

kompostiljon.ee
Teeme prügist puhast mulda!

[Esileht](#) [Kompostiljon](#) [Uudised](#) [Kompostimine](#) [Kompostimise liigid](#) [Välidi vigu](#)
[Lehekompost](#) [Uuring](#) [Galerii](#) [Kontakt](#)

elurikas
TORI VALD

**Kompost= miljon
kodulooma**

Kompostimisega ei saa ebaõnnestuda – loodus tuleb sulle igal juhul appi!

Tänan!

Projekt on sündinud koostöös:

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Tori vald

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

elurikas
TORI VALD

